

כניסת שבת: 18:55

יציאת השבת: 19:00

לדעת ר"ת: 20:33

הזמנים הם לפי שעון קיץ

אורות וישעי

אבות ב'

לרפואת הגאון רבי יעקב חי בן מרגלית שליט"א בתוך שאר חולי עמך ישראל

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א
עורך: אלון ארביב ס"ט הערות ניתן לשגר לת"ד 613 נתניה-050-4136465 או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

עמרת פז

בפרשתנו מונים אנו את המועדים שבאו ויבואו לקראתנו, אך דבר פלא בטרם התורה מדברת בענין ספירת העומר, מקדימה ואומרת: "וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם", את מצוות ספירת העומר וחג השבועות. הקדמה זו חזרה ובאה גם לפני הציצוי על ראש השנה וכיפור, וכן לפני חג הסוכות, ומתקשים אנו מדוע צריכים אנו "הקדמות", ובכלל מה התורה רוצה לרמוז לנו בכך? תשובה לכך מצאנו בהסברו של הרמב"ן ז"ל, המבאר כי מדובר בשלש תקופות עיקריות בשנה: א) חג הסוכות הוא חג בפני עצמו שהתחלתו ושיאו הוא בחג עצמו. ב) ראש השנה ויום הכיפורים הם כיחידה אחת המורה על ימי הדין והרחמים ועשרת ימי תשובה, ששיאה היא יום הכיפור. ג) ספירת העמר המתחילה ממחרת הפסח, וחג השבועות הם כחטיבה אחת ששיא תקופה זו הוא חג השבועות חג מתן תורה.

בודאי התורה רמזה לנו כי שלש תקופות הנזכרות דומות לחיי האדם בעולם הזה, [ע"פ סדר השנה מחג הפסח] מיד בתום חג הפסח, אשר דומה היא ליציאת האדם לעולם הזה, והמתנתו לקבלת התורה, אשר מקבל הילד בינקותו, ובשנות לימוד התורה הבין אשר שגה וחטא, מורה לו התורה כי באה לנו התקופה השניה בחייו והיא ר"ה וכיפור, כאמור, לכפר על מעשיו, כי בלא תקופה השניה לא יוכל עד אשר שב ושקט ושאנן ואין מחריד התקופה השלישית חג הסוכות הרומזת לחיי הנצח, איש תחת גפנו ותאנתו, וכל יציאתו ובואו לעולם יונק הוא מתקופת קבלת התורה.

רבנו הנשר הגדול הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג מ"ג) מקשה מדוע חג שבועות שונה מחג הפסח וחג הסוכות שהם שבעה ימים, ומתרץ כי בפסח ובסוכות יש צורך בשבעה ימים בכדי להתרגל לימי המועד, מה שאין כן בחג השבועות אשר אין בו מצוה מיוחדת, ומנגד לא רצתה התורה להאריכו, שכן מעמד הר-סיני לא היה אלא יום אחד, מה עשה ה' יתברך כדי להגדיל את רישומו של היום הגדול, נתן את חג מתן תורה, אך הורה למנות את כל הימים באמצעות ספירת העומר "כמו שהאדם ממתין לבואו של הנאמן שבאוהביו, שהוא מונה הימים והשעות". בודאי לא יקשה לנו שאר המועדים כגון: ר"ה ויום הכיפור שדיים ביום אחד, כי תקיעת השופר ויום הצום מעוררים מספיק באותו היום, מה שאין כן בחג השבועות, חג השבועות צריך הכנה של שבעה שבועות שבשיאם חג מתן תורתנו. כמאמר בעל החינוך (מצוה שו) שכל עיקרן של ישראל אינה אלא התורה... נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה כדי להראות בנפשנו ההשתוקקות הגדולה אל היום הנכסף ללבנו, כעבד ישאף ליד רבו וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המניין מוכיח על האדם, שכל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא". דברי שלהבת-ה.

לנפש לא יטמא בעמיו

מצינו במדרש חדש ששאל למה אינו נטמא? ומבאר המדרש שנפשו של אדם נמשלה לנר שנאמר: נר ה' נשמת אדם (משלי כ, כז) מה הנר הזה, כל זמן שיש בו שמן הוא דולק כל השמן, כלה אורו. כך האדם כל זמן שנפשו בו הכל מדבקין בו. יצאת הנפש ברחו ממנו הכל, לכך נאמר לנפש לא יטמא בעמיו.

לא יטמא בעל בעמיו

יש בעל שמטמא לאשתו ויש בעל שאינו מטמא לאשתו, מקשה המדרש לקח טוב כיצד? שהכהן מטמא לאשתו כשרה, ואינו מטמא לאשתו פסולה כגון: גרושה או פסוהל, ומנין למדים זאת שנאמר בעמיו, בזמן שהן עושין מעשיו עמיו, ולא שפרשו מדרכי ציבור.

שורה או כשב או עז

מצינו למדרש ויקרא רבה (פכ"ז ג), שהקשה על לשון הפסוק וכי שור נולד והלא עגל נולד, ולמה לא קרא המקרא שור? אלא משום שנאמר עשו להם עגל מסכה (שמות לב, ח) לפיכך קראו הכתוב שור ולא עגל, שלא להזכיר את ענין ישראל.

ששת ימים תעשה מלאכה

הספרי שואל מדוע התקינו קריאת שמע שחרית וערבית? לפי שאמר הקב"ה לישראל, לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח) וחזר ואמר ששת ימים תעשה מלאכה, ומקשה כיצד יתקיימו שני מקראות אלו שלכאורה סותרים זה את זה, כיצד ניתן לעשות מלאכה אם חייבים ללמוד יומם ולילה? ומתרץ לפיכך תיקן להם קריאת שמע שחרית וערבית, וכל הקורא אותה כאילו קרא את כל התורה.

מסכת אבות

אם אין קמח אין תורה (פ"ג מכ"א)

בהקדים מה שאמרו רז"ל שאלמלא לא יצא ישראל ממצרים ליל פסח לא היו יוצאים משם לעולם, מפני שכבר נכנסו במ"ט שעיר טומאה, ואם היו שוהים עוד רגע היו נכנסים בשער נו"ן ואין להם עוד תקומה ח"ו. רק שעמדה להם כות התורה שעתידין לקבל ביום החמישים לצאתם מארץ מצרים כמו שנאמר תעבדון את האלוקים על ההרה הזה. תעבדון' וגם יש בה חמשים שערי בינה ובזכותה ניצולו שלא יכנסו בנו"ן שערי טומאה, וזה שאמרו אם אין קמח אין תורה, קמח בגימטריא פסח, רוצה לומר שאם לא היו יוצאים בליל פסח אזי אין תורה, לא היו זוכים לקבל את התורה, כי כבר היו נכנסים בנו"ן שערי טומאה (ח") ואם אין תורה אלולי זכות התורה שעתידין לקבל אז אין קמח, לא היו זוכין לצאת בפסח שעולה כמנין קמח ודו"ק. (גנוי שלום להגה"ק ר' שלום שמעוני ז"ע).

כוס תנחומים

לידידנו הנכבד והיקר, איש חירב פעלים ר' אליהו סבן הי"ו ומשפחתו החשובה, אתכם באבלכם הכבוד בהלקח ראש המשפחה, ר' נסים בן שלביה ז"ל
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תוסיפו לדאבה עוד, והיה המחנה הנשאר לפליטה גדולה

הליכות מלכי

מיני רפואה בשבת

במסכת שבת מובאר בכמה מקומות, שכל מיני רפואות אסור לעשותן בשבת, וכגון לקיחת תרופה המרפא איזה חולי וכדומה. וטעם האיסור בזה הוא מחמת גזירת חכמים, משום שחיקת סממנים. שראו רבותינו חכמי התלמוד, שהאדם מחמת הבהלה שיש לו במקום חולי שלו או של קרובו, עלול לבא לידי איסור תורה בהכנת התרופה לחולה, למשל על ידי שחיקת הסממנים לתרופה, (דהיינו טחינת העשבים לתרופות שהיו נוהגים בימים ההם), ועל כן אסרו להשתמש בשבת בכל סוג שהוא של תרופה.

וכתב מרן הבית יוסף (סימן שכח) בשם רבותינו הראשונים, כי ברור הדבר שלא אסרו רבותינו שום דבר, במקום פיקוח נפש ממש, כלומר, כאשר יש חשש שמחמת החולי יבא החולה לידי מיתה, שהרי אין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש, ואפילו במקום ספק פיקוח נפש, חובה לחלל את השבת, ואפילו אם יש כמה ספקות לומר שאין מדובר בפיקוח נפש, לעולם מחללין את השבת בעבור חולה כל שיש צד שיוכל לבא מתוך חוליו לידי סכנה. ואפילו במלאכות האסורות מן התורה, כגון נסיעה ברכב וכדומה, חייבים לעשותן עבור פיקוח נפש. ולא גזרו רבותינו על איסור נטילת תרופות בשבת, אלא לחולה שיש לו איזה מיחוש (כאב או חוסר נוחות), אבל הוא מתהלך כבריא, שאז אסור לו לקחת תרופה לחוליו.

ולפיכך, אדם הסובל מעט מחוסר נוחות בבטנו ביום השבת, אסור לו לקחת תרופה שמרפא את החולי ממנו הוא סובל. וכן אדם הסובל מצינון או משיעול בשבת, אסור לו לקחת תרופה לרפא את החולי ממנו הוא סובל. אבל אם גדול הסבל שלו עד כדי כך שהוא חולה בכל גופו או שהוא צריך כבר לשכב במיטה, אף על פי שלא נשקפת סכנה לחייו של החולה, מכל מקום מותר לו לקחת תרופה לרפא את חוליו, כי בחולה כזה לא גזרו רבותינו איסור משום שחיקת סממנים. וכל שכן במקום פיקוח נפש ממש, שאז מותר לעשות עבור החולה כל מה שיצטרכו בעבורו לרפואתו.

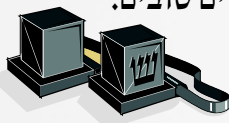
ולסיכום: אדם שאינו חולה ממש, רק הוא סובל מאיזה מיחוש, כגון שיעול או כאב בטן, והוא הולך כבריא, אסור לו ליטול בשבת תרופות המרפאות את החולי שלו. אבל אם חלה כל כך עד שכל גופו דואב בחוליו, או שהוא נאלץ לשכב במיטה, מותר לו ליטול תרופות לרפואתו.

לידידינו הנכבד והנערץ שא"ב הר"ר טל הכהן שליט"א ורעייתו שתחיה,

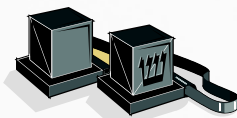
בסימן טוב ובמזל טוב מכל הלב

לרגל שמחת הבר מצוה של בנכם היקר יניק וחכים

כמר מאיר אריאל תזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים.

המברכים מכל הלב,

רב בית המדרש והתלמידים ומתפללי בית הכנסת

קומי אורי- סיפור לשבת

החום המעיק של יום קיץ שרבי, לא הקל על הגאון ר' חיים מבריסק בלימודו המאומץ. שקוע היה בסוגיה סבוכה, ומצחו נטף זיעה מהמאמץ האדיר שהשקיע בהבנת עומק דברי הגמרא המונחת לפניו. ר' חיים סבב בחדר הלון וחזור בנסיון למצוא פתרון לקושיא עליה עמל. אולם החום המעיק בחדרו הסגור, גרם לו מבלי לשים לב, תוך שהוא שקוע עמוק בסוגיה, לצאת מביתו ולהמשיך בעיונו תוך כדי הליכה בחוץ. היות ויצא מביתו בלי תכנון וכוונה, יצא ללא לבושו המכובד האומר לכל מי שרואהו כי לפניו המרא דאתרא וכי יש לנהוג בו כבוד בהתאם. לכן כשפגש בו אותו אורח, שהזדמן לעיר בריסק אותו יום, לא העלה על דעתו כי למולו הולך לא אחר מאשר רבה הגאון של העיר. המשא הכבד שסחב האיש דרך ארוכה עד שהגיע לעיר, בנוסף לחום הנוראי ששרר, סימאו את עיניו מלראות את גילו המבוגר של הרב, ולכן העיז פניו וביקש מהאיש הזקן כי יאות לסייע בידו לסחוב את שקו הכבד. רבי חיים שמח מאוד על המצוה שנזקקה לפניו בלי לשים לב, והחליט כמוכּוּן לסייע ליהודי, ככל שכוחו יאפשר לו. רבי חיים לא שיער כי המשא כבד עד כדי כך, אולם לאחר שהצליח לאחר מאמץ רב להרימו על כתפיו, החל פוסע באיטיות. דקות מועטות בלבד הצליח רבי חיים לשאת את המשא, ואז ביקש מהאיש שיעזור לו להוריד את השק הכבד. אולם האיש שההליכה ללא המשא הכבד מצאה חן בעיניו, סירב, ואמר לרבי חיים שהיות והוא סחב את השק כבר כמה ימים לא יקרה כלום אם כעת יקבל קצת עזרה הדדית מיהודי רחמן שיסייע לו, ולכן אין זה שייך שיוריד כעת את השק. רבי חיים ניסה להתנווכח מעט, אולם כשראה כי עייפותו של האיש בלבדה את דעתו מעט, החליט להתאמץ ביותר ולהמשיך לשאת בנטל עד למלון אליו היו מועדות פני האיש.

תוך שהוא נושך את שפתיו, כשגבו כואב לו מאוד, נאלץ רבי חיים גם להבליג על מילות הבזו הרבות שהאיש המטיר עליו למכביר - על כך שחשב שאינו מסוגל לסחוב את השק בעוד כעת רואים כי הוא כן מסוגל, וכי אין לו לב רחום בכך שחשב להשאירו ברחוב לבדו עם המשא הכבד, ועוד כהנה וכהנה חרפות וגידופים, שעברו אפילו לדחיפות קלות כשראה שרבי חיים מאט את קצב הילוכו.

משהגיעו לרחוב בו שכן המלון, עצר רבי חיים, הוריד באנחה את המשא הכבד ואמר בקול ברור כי בזאת סיים את תפקידו וכי הוא אינו מוכן בשום אופן להמשיך בנשיאת חפציו של האיש. האיש שלא היה נראה לו כי הסבל יעזוב כך באמצע הרים את קולו בצעקה ודרש ממנו להרים מיד את המשא והמשיך עד לבית המלון עצמו. אולם רבי חיים לא וויתר בשום אופן, סב על עקביו והתרחק במהירות מהמקום. בלית ברירה לקח האיש את חפציו ופסע למלונו.

כעבור מספר ימים של שהות בעיר, הציע בעל המלון לאורח להילוות אליו לביקור אצל רב העיר, ובכך יזכה להכיר את אחד מגדלי הדור. למותר לציין את ההלם שאחז באיש כשראה שרב העיר, הגאון המפורסם, הוא לא אחר מאותו זקן אותו הכריח לקחת בעבורו את חפציו, באותו יום בו הגיע לעיר. במילים מוגומגמות ובעיניים מושפלות החל האיש להתנצל על התנהגותו והביזיון שהנחיל לרב. הרב הביט משועשע באיש, חיבקו, ואמר לו כי אל לו לדאוג, שכן בזכותו זכה לקיים מצות "הקם תקים", גמילות חסד ועוד, דבר שבדרך כלל לא מזדמן לרב לקיים. משנתפייס האיש, העיז בהירות ושאל - מדוע לקראת המלון הרב התעקש שלא להמשיך בנשיאת המשא, אלא נעצר כמעט בפתח המלון? הרב חיך וענה שהיות והאורח לא ידע מיהו זה שנושא את משאו, חשש שאם בעל המלון יבחין בדבר, הרי יתחיל לצעוק ולבזות את האורח המסכן ולהלבין את פניו, והיות הלבנת פניו של יהודי חמורה היא משפיכות דמים, החליט כי לא יתקרב עם המשא עד למלון עצמו אלא יעצור במרחק ניכר ממנו, על מנת לשמור על כבודו של האיש.

ד"ת לע"נ הגה"צ רבי שמעון גבאי בן רחל, הגה"ק רבי נסים פרץ בן סוליקה זצ"ל
לע"נ ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל
נתרם על ידי המשפחה